Zakład Propedeutyki Pielęgniarstwa

Przewodnik do egzaminu OSCE

Wydanie III

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

Dokument zaktualizowany: 23/03/2025

01 Wstęp

Ocena nabytych umiejętności praktycznych przez studentów pielęgniarstwa stanowi kluczowy element procesu kształcenia zawodowego. Współczesne podejście do nauczania w zawodach medycznych, szczególnie w pielęgniarstwie, wymaga nie tylko przekazywania wiedzy teoretycznej, ale przede wszystkim rozwijania kompetencji praktycznych oraz umiejętności klinicznego myślenia. W odpowiedzi na te potrzeby powstał ten podręcznik, którego celem jest wsparcie studentów w przygotowaniu się do egzaminu praktycznego OSCE (Objective Structured Clinical Examination).

Egzamin OSCE to obiektywny, strukturalny egzamin kliniczny, który pozwala na rzetelną i powtarzalną ocenę umiejętności praktycznych studentów w warunkach symulowanych. Składa się z serii stacji, na których zdający wykonuje określone procedury pielęgniarskie lub rozwiązuje zadania kliniczne, często przy udziale standaryzowanych pacjentów lub fantomów. Egzamin ten jest powszechnie uznawany za jedno z najskuteczniejszych narzędzi oceny umiejętności klinicznych na świecie.

W celu ułatwienia nauki oraz zapewnienia jednolitości wykonywanych procedur, opracowany został zestaw list kontrolnych (check-list), które towarzyszą każdej z omawianych procedur. Check-listy te pełnią funkcję dwutorową: z jednej strony są narzędziem wspierającym nauczyciela w obiektywnej ocenie wykonywanej czynności, z drugiej zaś – stanowią dla studenta jasną i zrozumiałą drogę przygotowania się do zaliczenia. Dzięki temu student ma możliwość zwrócenia uwagi na kluczowe elementy algorytmu danej procedury, co zwiększa efektywność nauczania oraz poprawia jakość świadczeń zdrowotnych.

Szczególną uwagę w każdej check-liście poświęcono **punktom krytycznym** – czyli czynnościom, których pominięcie lub nieprawidłowe wykonanie może zagrozić bezpieczeństwu lub zdrowiu

pacjenta. Niewykonanie tych kluczowych etapów skutkuje bezwzględnym niezaliczeniem zadania, co odzwierciedla realia pracy zawodowej, gdzie bezpieczeństwo pacjenta jest wartością nadrzędną.

Pielęgniarka i położna wykonuje zawód z należytą starannością, z poszanowaniem praw pacjenta, postępując zgodnie z aktualną wiedzą medyczną i obowiązującymi standardami zawodowymi, w celu ochrony zdrowia i życia pacjenta oraz zminimalizowania ryzyka zdarzeń niepożądanych.

Kodeks etyki zawodowej pielęgniarki i położnej Rzeczypospolitej Polskiej. Art.3., pkt. 3.

Redaktorzy.

02 Spis treści

1. Wstęp
2. Spis treści
3. Zespół egzaminacyjny egzaminu OSCE w Zakładzie Podstaw Pielęgniarstwa WUM
4. Egzamin OSCE
5. Wymogi dotyczące egzaminu
6. Aneks
7. Przykładowa Check-lista egzaminacyjna
8. Bibliografia

03 Zespół egzaminacyjny egzaminu OSCE w Zakładzie Propedeutyki Pielęgniarstwa WUM

- dr hab. n. o zdr. Edyta Krzych-Fałta – kierownik zakładu,
- dr n. med. i n. o zdr. Marzena Jaciubek – koordynator dydaktyczny
- dr n. med. i n. o zdr. Katarzyna Majka - koordynator przedmiotu „Podstawy Pielęgniarstwa”,
- dr n. med. i n. o zdr. Artur Andrzej Kanteluk– koordynator egzaminu OSCE,
- dr n. o zdr. Karolina Prasek,
- dr n. o zdr. Honorata Piasecka – Oczkowska,
- dr n. med. i n. o zdr. Aleksandra Łopatkiewicz,
- mgr Izabela Fornal,
- mgr Ewelina Suleja,
- mgr Elżbieta Wawiórko,
- mgr Karolina Deryło.
- mgr Dorota Banach

04 Egzamin OSCE

4.1 Informacje ogólne

Celem egzaminu OSCE jest sprawdzenie osiągnięcia efektów kształcenia w zakresie umiejętności praktycznych (proceduralnych) oraz kompetencji społecznych zdobytych na I roku studiów na kierunku pielęgniarstwo w ramach przedmiotu Podstawy Pielęgniarstwa. Forma OSCE odnosi się do krótkich, samodzielnie wykonywanie procedur w zakresie opieki, pielęgnacji, diagnostyki, leczenia i kompetencji społecznych. Egzamin praktyczny OSCE realizowany jest w warunkach symulowanych w pracowni niskiej wierności. Pozwala to na uzyskanie porównywalnych wyników egzaminu pomiędzy studentami poprzez zastosowanie jednolitych wymagań, kryteriów oraz zasad oceniania.

4.2. Przebieg egzaminu

4.2.1. Zadania

Egzamin zorganizowany jest w salach o niskiej lub pośredniej wierności (z trenażerami) w postaci 5 stacji (w obrębie dwóch sal) z określonym zadaniem do wykonania. Zadania odnoszą się do procedur wykonywanych na zajęciach z zakresu czynności aseptycznych i nieaseptycznych). Niezbędny sprzęt jest dostępny w strefie przygotowawczej (blat roboczy). Student sam kompletuje potrzebny zestaw. Zadania są podzielone w następny sposób:

I. zadanie (zabiegi aseptyczne):

- podawanie leków dotkankowo,
- pobranie krwi,
- założenie krótkiej kaniuli obwodowej.

II. zadanie (zabiegi nieaseptyczne):

- obliczanie objętości leku jaką należy podać na podstawie zleconej dawki medykamentu,
- zabiegi pielęgnacyjne,
- zabiegi na przewodzie pokarmowym (górny i dolny odcinek),
- pomiary parametrów życiowych, użycie skal oceny.

Każdy ze studentów wykonuje po jednym zadaniu w pięciu różnych stacjach. Wykonanie zadania, na każdej stacji, punktowane jest zgodnie z wcześniej przygotowanymi kryteriami zawartymi w check-listach. O wyniku zadania studenci zostają poinformowani przez egzaminatora. O ocenie z egzaminu informuje koordynator przedmiotu.

4.2.2. Podział czasu

Czas trwania całego egzaminu ok. 75 min

- 75min na wykonanie zadań – 5 zadań po 15min,
- 5 min na przygotowanie zestawu i 10min na wykonanie zadania,
- 20min na przejście pomiędzy stacjami – 4x5min.

4.2.3. Punktacja

Ilość punktów uzyskana przez studenta z zadania, zostanie przeliczona na ocenę zgodnie z następującym kryterium:

- (90-100%) pkt – bardzo dobry
- (85-89%) pkt. – ponad dobry
- (75-84%) pkt. – dobry
- (70-74%) pkt. – dość dobry
- (60-69%) pkt. – dostateczny
- poniżej 60 pkt. – zadanie niezaliczone.

Egzaminator wystawia ocenę, którą potwierdza własnoręcznym podpisem, na protokole egzaminacyjnym z danego zadania i w protokole zbiorczym. Student potwierdza i akceptuje uzyskaną ocenę, własnoręcznym podpisem, w protokole z każdego zadania egzaminacyjnego.

Ocena końcowa jest średnią arytmetyczną uzyskanych ocen z każdego zadania. Zostaje potwierdzona przez koordynatora przedmiotu, własnoręcznym podpisem, na protokole zbiorczym. Poniżej przedstawiono kryterium oceny końcowej z egzaminu praktycznego:

- 4,75 i więcej – bardzo dobry
- 4,5 -4,74– ponad dobry
- 3,75-4,49 – dobry
- 3,5-3,74 – dość dobry
- 3,0-3,49 – dostateczny
- poniżej 3,0– niedostateczna.

05 Wymogi dotyczące egzaminu

- Studenta obowiązują zasady przygotowania do pracy zawodowej (spięte włosy, umundurowanie wg wzoru przyjętego na początku roku akademickiego, identyfikator, obuwie zgodnie z normami bhp dla obuwia medycznego, brak ozdób na nadgarstkach i dłoniach, paznokcie krótkie, bez lakieru)
- Student zobowiązany jest do posiadania dowodu osobistego lub legitymacji studenta ze zdjęciem - dokumentami umożliwiającymi potwierdzenie tożsamości studenta.
- Student zobowiązany jest do stawienia się w miejscu egzaminu 15 min. przed rozpoczęciem egzaminu.

5.1. Informacje dla zdającego

Student otrzymuje informacje o:

- dacie, czasie i miejscu prowadzenia egzaminu na dzień przed planowanym egzaminem,
- zasadach dotyczących logistyki egzaminu i systemie poruszania się pomiędzy stacjami,
- przebiegu egzaminu,
- czasie trwania poszczególnych stacji,
- rodzajach stacji,
- systemie sygnalizowania zmiany stacji i zakończeniu egzaminu,
- systemie identyfikowania zdających.

Student otrzymuje również od koordynatora protokół egzaminacyjny, z którym udaje się do sali egzaminacyjnej.

5.2. Dokumentacja

Dokumentacja egzaminu obejmuje:

- protokół z przebiegu egzaminu **(załącznik nr1.)**
- protokół końcowy z części praktycznej egzaminu z przedmiotu Podstawy Pielęgniarstwa **(załącznik nr 2.)**
- przykładowe check-listy - listy kontrole poszczególnych umiejętności (**załącznik nr 3).**

5.3.Informacje o niezdanym egzaminie

- w przypadku uzyskania oceny niedostatecznej z tej części egzaminu, obowiązują zasady dotyczące zaliczeń poprawkowych zgodnie z Regulaminem/kryteriami zaliczania przedmiotu- Podstawy Pielęgniarstwa oraz regulaminem studiów.
- zwraca się uwagę, że brak zaliczenia jednego z tzw. punktów krytycznych, przy zaliczeniu pozostałych punktów procedury, powoduje nie zaliczenie wykonywanego zadania.
- student przystępuje do egzaminu poprawkowego w sesji poprawkowej jesiennej (wrzesień),
- student zdaje egzamin z części aseptycznej lub/i nieaseptycznej, w zależności od tego, która nie została zaliczona w sesji letniej.
- ocena końcowa jest średnią z ocen uzyskanych z zaliczenia zadania aseptycznego i nieaseptycznego.

5.4. Zadania Zespołu Egzaminacyjnego

5.4.1. Kierownik jednostki

- Powoływanie koordynatora egzaminu i egzaminatorów,
- Zapewnienie sali oraz sprzętu do przeprowadzenia egzaminu,
- Rozpatrywanie odwołań ad. egzaminu OSCE

5.4.2. Koordynator egzaminu

- Ustala przebieg egzaminu w oparciu o regulamin studiów, sylabus przedmiotu,
- Rozdziela pracę zespołu egzaminacyjnego,
- Koordynuje przebieg egzaminu,
- Informuje studentów o przebiegu egzaminu, rozdaje protokoły egzaminacyjne
- Odpowiada za raport poegzaminacyjny.

5.4.3. Egzaminator

- Sprawdza kompletność strefy przygotowawczej w potrzebny sprzęt,
- Odpowiada za identyfikację zdającego oraz prawidłowy przebieg egzaminu praktycznego na zajmowanej stacji,
- Kontroluje czas wykonania zadania. Sygnalizuje rozpoczęcie i zakończenie egzaminu.
  Po sygnale dźwiękowym, kończącym zadanie, jest zobowiązany do przerwania wykonania zadania przez zdającego,
- Przedstawia i wyjaśnia czynność, którą ma wykonać student. Podczas egzaminu nie może potwierdzać, komentować, ukierunkowywać zdającego,

- Obserwuje czynności studenta i potwierdza je w karcie egzaminacyjnej – check-liście,
- Wyraża zgodę na przejście na kolejną stacje.

5.4.4. Technik

- Odpowiada za dostarczenie kart egzaminacyjnych w ilości odpowiadającej liczbie zdających studentów +5 szt.,
- Odpowiada, aby każdy egzaminator miał komplet chec-klist wykonywanych zadań,
- Uzupełnia sprzęt, na sali egzaminacyjnej, potrzebny do przeprowadzenia egzaminu,
- Stosuje się do zakazu komunikowania się ze egzaminowanym.

Załącznik 1. Protokół z przebiegu egzaminu

PROTOKÓŁ EGZAMINU

OSCE z Podstaw Pielęgniarstwa

w dniu……..r.

1.	Imię i Nazwisko Studenta	
2.	Numer Albumu	

Zadanie 1 (Zabieg aseptyczny)

Rodzaj Check-listy		
1.	Liczba uzyskanych punktów	
2.	Maksymalna Liczba punktów	
3.	Ocena	
4.	Uwagi	
5.	Podpis egzaminatora	

Zadanie 2 (Zabieg aseptyczny)

Rodzaj Check-listy		
1.	Liczba uzyskanych punktów	
2.	Maksymalna Liczba punktów	
3.	Ocena	
4.	Uwagi	
5.	Podpis egzaminatora	

Zadanie 3 (Zabieg nieaseptyczny)

Rodzaj Check-listy		
1.	Liczba uzyskanych punktów	
2.	Maksymalna Liczba punktów	
3.	Ocena	
4.	Uwagi	
5.	Podpis egzaminatora	

Zadanie 4 (Zabieg nieaseptyczny)

Rodzaj Check-listy		
1.	Liczba uzyskanych punktów	
2.	Maksymalna Liczba punktów	
3.	Ocena	
4.	Uwagi	
5.	Podpis egzaminatora	

Zadanie 5 (Zabieg nieaseptyczny)

Rodzaj Check-listy		
1.	Liczba uzyskanych punktów	
2.	Maksymalna Liczba punktów	
3.	Ocena	
4.	Uwagi	
5.	Podpis egzaminatora	

Ocena:

⇒ (90-100%) pkt – bardzo dobry

⇒ (85-89%) pkt. – ponad dobry

⇒ (75-84%) pkt. – dobry

⇒ (70-74%) pkt. – dość dobry

⇒ (60-69%) pkt. – dostateczny

⇒ poniżej 60 pkt. – zadanie niezaliczone

Podpis studenta

……

.

Załącznik 2. Protokół końcowy z części praktycznej egzaminu z przedmiotu Podstawy Pielęgniarstwa

PROTOKÓŁ EGZAMINU mini-OSCE
z PODSTAW PIELĘGNIARSTWA
z dnia……r.

Imię i nazwisko studenta …….

Nr albumu ……..

Nr zadania	Typ zadania	Uzyskana liczba pkt.	Ocena
1.	**Zabieg aseptyczny**		
2.	**Zabieg aseptyczny**		
3.	**Zabieg nieseptyczny**		
4.	**Zabieg nieseptyczny**		
5.	**Zabieg nieseptyczny**		

OCENA KOŃCOWA……

Podpis studenta ……..

Podpisy członków Komisji

…..……

…..……

…..……

…..……

…..……

Podpis Koordynatora …….

Skala oceny:

⇒ 4,75 i więcej – bardzo dobry

⇒ 4,5 -4,74– ponad dobry

⇒ 3,75-4,49 – dobry

⇒ 3,5-3,74 – dość dobry

⇒ 3,0-3,49 – dostateczny

⇒ poniżej 3,0– niedostateczna.

07 Przykładowa Check-lista egzaminacyjna

1. Czynność nieaseptyczna – mycie rąk

Lp.	Wykonywane czynności	TAK	NIE
		1 pkt.	**0 pkt.**
1	Przygotowanie miejsca pracy i personelu z uwzględnieniem zasad sanitarno - epidemiologicznych.	1	0
2	Przygotowanie stanowiska do mycia rąk (odkręcenie wody letniej, bieżący strumień) *.	1	0
3	Zamoczenie rąk pod bieżącą wodą.	1	0
4	Ułożenie dłoni w kształt kłódeczki i nabranie mydła tak, aby pokryć całe powierzchnie dłoni.	1	0
5	**Mycie rąk wg schematu Ayliffe'a, każdy etap po minimum pięć ruchów.**	**1**	**0**
6	Pocieranie dłoni o dłoń.	1	0
7	Pocieranie części prawej dłoni o powierzchnię grzbietową lewej dłoni, zamiana rąk.	1	0
8	Pocieranie grzbietowej powierzchni zgiętych palców, jednej dłoni pod zgiętymi palcami drugiej dłoni.	1	0
9	Kciuk prawej dłoni ujęty w lewą dłoń, wykonywać ruchy obrotowe wokół kciuka, zmiana rąk	1	0
10	Okrężne pocieranie opuszkami palców prawej dłoni, w zagłębieniu dłoniowym lewej dłoni, zamiana dłoni.	1	0
11	Opłukiwanie rąk letnią bieżącą wodą przez 15 sekund.	1	0
12	Wytarcie rąk do sucha jednorazowym ręcznikiem (osuszanie przez dotykanie, nie pocieranie). Zakręcenie kranu, jeśli jest taka potrzeba poprzez użycie jednorazowego ręcznika, tak by nie dotykać bezpośrednio baterii umywalki.	1	0
13	Wyrzucenie ręcznika jednorazowego do kosza na odpady medyczne.	1	0
Warunkiem do zaliczenie jest uzyskanie (60%)			
SUMA UZYSKANYCH PUNKTÓW			

*Uwagi: w momencie, gdy student wykonał procedurę w czasie krótszym niż 40 sek., umiejętność pozostaje niezaliczona.

2, Czynność aseptyczna – pobieranie wymazu z nosa

Lp.	Wykonywane czynności	TAK	NIE
		1 pkt.	0 pkt.
1	Przygotowanie stanowiska pracy i personelu z zachowaniem podstawowych zasad sanitarno-epidemiologicznych.	1	0
2	Zapoznanie się z dokumentacją medyczną pacjenta i kartą zleceń lekarskich.	1	0
3	Skompletowanie zestawu.	1	0
4	**Higieniczne umycie i zdezynfekowanie rąk zgodnie z wytycznymi WHO.**	**1**	**0**
5	Nawiązanie kontaktu z pacjentem. Przedstawienie się.	1	0
6	**Sprawdzenie tożsamości pacjenta.**	1	0
7	Poinformowanie pacjenta o celu i przebiegu procedury, zasadach współpracy podczas jej wykonywania.	1	0
8	**Uzyskanie ustnej zgody (jeśli jest możliwa) na wykonanie danej procedury.**	**1**	**0**
9	**Upewnienie się, że pacjent na co najmniej 2-3 godziny przed badaniem nie stosował środków antybakteryjnych i/lub innych kropli, maści i kremów. Badanie nie powinno być wykonane w trakcie antybiotykoterapii, chyba że lekarz zaleci inaczej.**	**1**	**0**
10	Poinformowanie pacjenta o konieczności przyjęcia wygodnej pozycji, np. siedzącej, półwysokiej lub wysokiej.	1	0
11	Założenie maseczki.	1	0
12	Dezynfekcja rąk.	1	0
13	Założenie niejałowych rękawiczek.	1	0
14	Rozpakowanie zestawu do pobierania wymazu z folii zabezpieczającej oraz jałowej szpatułki.	1	0

15	**Materiał analityczny do badania należy pobrać z każdego otworu nosowego odpowiednio na głębokość około 2 cm.**	**1**	**0**
16	**Aseptyczne wycofanie wymazówki z zachowaniem szczególnej ostrożności, aby nie zanieczyścić wacika wiskozowego oraz umieszczenie wymazówki w probówce. Szczelne zamknięcie probówki.**	**1**	**0**
17	Zdjęcie rękawic diagnostycznych i maseczki jednorazowej.	1	0
18	**Oznaczenie probówki pacjenta (np. kod kreskowy z laboratorium), opisanie jej zgodnie z wytycznymi laboratorium (np. miejsce pobrania wymazy, data i godzina pobrania).**	**1**	**0**
19	Segregacja odpadów medycznych.	1	0
20	Uporządkowanie zestawu i dezynfekcja sprzętu wielorazowego użytku.	1	0
21	Zdjęcie rękawiczek diagnostycznych.	1	0
22	**Dezynfekcja i higieniczne mycie rąk, zgodne z wytycznymi WHO**	**1**	**0**
23	Udokumentowanie wykonania zabiegu diagnostycznego.	1	0
Warunkiem do zaliczenie jest uzyskanie (60%)			
SUMA UZYSKANYCH PUNKTÓW			

Kluczowe informacje:

⇒ Aby zdać daną umiejętność, konieczne jest wykonanie kluczowych czynności, nazywanych "punktami krytycznymi", oznaczonych jako najistotniejsze. **(Czynności te zostały oznaczone pogrubioną czcionką.)**

⇒ Gdy student stanowi bezpośrednie ryzyko dla bezpieczeństwa i życia pacjenta lub swojego, czy osób znajdujących się w najbliższym otoczeniu, poprzez pominięcie kluczowej czynności i brak natychmiastowego podjęcia działania naprawczego, wtedy punktacja za wszystkie umiejętności lub wybraną część z check-listy kontrolnej zostanie niezaliczona.

Skala oceny:

⇒ (90-100%) 32-34pkt – bardzo dobry
⇒ (85-89%) 29-31pkt. – ponad dobry
⇒ (75-84%) 26-28pkt. – dobry
⇒ (70-74%) 24-25-pkt. – dość dobry
⇒ (60-69%) 21-23-pkt. – dostateczny
⇒ poniżej (60%) 20pkt. – zadanie niezaliczone

09 Bibliografia

- Jaciubek, M. (red.). (2023). *Przewodnik egzaminu mini-OSCE z Podstaw Pielęgniarstwa w warunkach pracowni niskiej wierności*. Warszawski Uniwersytet Medyczny, Zakład Podstaw Pielęgniarstwa. [Wydanie I]
- Fornal I., Kanteluk A. (red.): *Procedury pielęgniarskie w OSCE Kompendium Checklist*. Edra Urban & Partner. Wrocław 2024.
- Klimaszewska K., Baranowska A., Krajewska-Kułak E. (red.): *Podstawowe czynności medyczne*
  i pielęgnacyjne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.
- Ślusarska B., Zarzycka D.: *Podstawy pielęgniarstwa. Tom 1.* Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2024